

Welkom bij het CEGESOMA/Rijksarchief in België! Het CEGESOMA, Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij, is het Belgische kenniscentrum voor de geschiedenis van de conflicten van de 20ste eeuw. Het verricht onderzoek, doet aan publiekswerking en bewaart documentatie. Het vormt sinds 1 januari 2016 de vierde Operationele Directie van het Rijksarchief. Het is een platform voor wetenschappelijke en maatschappelijke activiteiten in binnen- en buitenland, in het bijzonder m.b.t. de twee wereldoorlogen.

In de kijker

* Neem deel aan de 11de dag voor toekomstige historici (en hun getalenteerde voorgangers) op donderdag 19 april 2018 !

À

Nieuwe contactadressen

Om de dienstverlening te verbeteren, heeft het CegeSoma twee nieuwe contactadressen :

info-cegesoma@arch.be : correspondentie en informatieverstrekking

repro-cegesoma@arch.be : aanvraag voor de reproductie van documenten

Donderdag 19 april 2018 - Neem deel aan de 11de dag voor toekomstige historici (en hun getalenteerde voorgangers)!

Op donderdag 19 april 2018 organiseert het CegeSoma/Rijksarchief een dag voor toekomstige historici die op zoek zijn naar een onderwerp voor hun masterscriptie, en hun promotoren. De dag richt zich ook tot recent gediplomeerde getalenteerde historici.

Een nieuwe digitale ruimte!

Zoals aangekondigd in de Nieuwsbrief van november zet het CegeSoma verder in op een verbetering van de digitale toegang tot zijn collecties. Deze lente krijgt de leeszaal een nieuwe ruimte geheel gewijd aan digitale raadpleging. Kom zeker eens een kijkje nemen om onze dienstverlening te leren kennen!

Verzet in de tuinwijk : Watermaal-Bosvoorde in 1940-1945

De bekende documentairemaker André Darteville heeft met zijn talenten als historicus en journalist "postuum - een pakkend en degelijk werk geschreven over het verzet tijdens WO II in de landelijke Brusselse gemeente Watermaal-Bosvoorde.

De Sociale Voorzorg in de kijker

Op 17 maart was de biënnale Art Nouveau / Art Deco onder meer gewijd aan het mooie gebouw van de Sociale Voorzorg. Tijdens de Art Nouveau / Art Deco-dagen zetten gebouwen die normaal niet of zelden toegankelijk zijn voor het publiek namelijk de deuren open.

Nieuwe criteria voor de geassocieerde onderzoekers van het CegeSoma

Het onderzoek over de geschiedenis van de wereldoorlogen is niet het monopolie van professionele historici. Ook onderzoekers die niet verbonden zijn aan een universiteit of die actief zijn in andere disciplines

dan de geschiedenis, hebben vaak fundamentele bijdragen geleverd. Het CegeSoma heeft hen al lang bij de werking betrokken, aanvankelijk als correspondent, later als geassocieerd onderzoeker. Om hen beter te integreren in de academische activiteiten van het CegeSoma hebben we het statuut recent aangepast.

Vormingsdag 7 mei: hoe maak ik een lokaal project over de Tweede Wereldoorlog?

Samen met Heemkunde Vlaanderen, FARO, het Instituut voor Publieksgeschiedenis (UGent) en het War Heritage Institute organiseert het CegeSoma op 7 mei 2018 in haar conferentiezaal een ontmoetingsdag voor al wie een lokaal project rond WO II voorbereidt. Het doel is ervaringen uit te wisselen. Ook staat een experten-panel klaar om te antwoorden op concrete vragen rond de aanpak, thema's, bronnen enz. De taal is Nederlands en vooraf inschrijven is verplicht.

Voor inschrijven en meer informatie : <https://www.heemkunde-vlaanderen.be/woii/>

Update Call for Papers - Languages and the First World War II 2018 Conference

Europe House London, 10 September - KU Leuven, Brussels Campus, 12 September

Å

Background

Following a successful first international conference on Languages and the First World War (University of Antwerp and the British Library, June 2014), two successful books of essays (Palgrave-MacMillan), and the following that has been built up (@LanguagesFWW and the blog, <https://languagesandthefirstworldwar.wordpress.com/>, run by Julian Walker), the organisers are pleased to announce the second Languages and the First World War conference for 10 and 12 September 2018.

The 2018 conference will be held at Europe House London (Westminster, 10 September) and at KU Leuven Belgium (Brussels Campus, Paternoster lecture theatre, 12 September).

BELGISCH TIJDSCHRIFT VOOR NIEUWSTE GESCHIEDENIS : Het dubbelnummer BTNG 2017 is verschenen

Met grote vertraging is het dubbelnummer (2-3) van 2017 verschenen.

De "Bijdragen"™ (1970-1995) toegevoegd aan het digitaal archief van het BTNG

De zeventien volumes van het tijdschrift '*Bijdragen tot de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog*' (1970-1995) zijn toegevoegd aan de site van het *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis (BTNG)* (<http://www.journalbelgianhistory.be/nl>). Alle artikelen zijn gratis en via trefwoorden digitaal ontsloten. Dit betekent dus dat voor het eerst het digitale archief van drie tijdschriften centraal is samengebracht : de oude '*Bijdragen tot de Geschiedenis van WO II*', het *BTNG* (vanaf 1969) en de '*Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*' (*BEG*, 1996-2011).

De uitzendingen van Radio Bruxelles - Zender Brussel digitaal raadpleegbaar in de leeszaal.

In oorlogstijd is de radio een bijzonder doeltreffend communicatiemiddel. Dankzij de radio vernamen de Belgen dagelijks nieuws over het front, beluisterden ze officiële of clandestiene toespraken, versleutelde berichten en propaganda-uitzendingen. Vele families hebben nog herinneringen aan de avonden die ze samen aan het radiotoestel doorbrachten. Radio was een ideaal middel om te informeren en te overtuigen, zowel voor de geallieerden als voor de bezetter. Dankzij het CegeSoma kan u vandaag opnieuw luisteren naar de radioprogramma's die de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog uitzonden vanuit Brussel.

Een ontmoeting tussen het Rijksarchief en de universiteiten rond het thema 'digitalisering'!

In 2015 is het Rijksarchief een denkoefening gestart over de digitale toegang tot de collecties, met name via het *BRAIN*-project *MADDLAIN* dat loopt in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek. Van de gebruikersgroepen die werden geanalyseerd, behoren de universitaire onderzoekers tot de voornaamste

doelgroepen. Het was dus zeker een goed idee om diensthouders van het Rijksarchief te laten samenzitten met vertegenwoordigers van de afdelingen Geschiedenis van de Belgische universiteiten om hen van gedachten te laten wisselen over hun respectievelijke noden. Een terugblik op de goed gevulde brainstorming die doorging op 5 februari 2018.

Op vijandelijk terrein. Bezettingservaringen; herinnering en erfenis (1914-1949)

Herdenkingsperiodes geven vaak aanleiding tot de uitgave van nieuwe werken over het betrokken onderwerp, maar die publicaties zijn niet altijd vernieuwend voor de geschiedschrijving. Over het fenomeen 'bezetting' werd trouwens al heel wat onderzoek gevoerd. Is er dan over dit thema echt niets nieuws onder de zon?

De herdenking van de vijftigste verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog.

Herdenkingsevenementen zijn integraal deel gaan uitmaken van onze hedendaagse samenleving. Honderd jaar Grote Oorlog, de tweehonderdste verjaardag van de Slag bij Waterloo en zelfs de recente aanslagen in ons land kwamen reeds aan bod als thema voor herdenkingsplechtigheden. Herdenkingen zijn maatschappelijke belevingen die ons iets kunnen leren; niet alleen over de historische gebeurtenis waarvoor ze staan maar ook over de manier waarop de samenleving daarmee omgaat. Anders gesteld: hoe en met welke bedoelingen 'recupereert' het heden het verleden?

Â

De staat, geschiedenis en herinnering: nieuwe publicatie

Samen met Berber Bevernage (UGent), is Nico Wouters (hoofd CegeSoma) co-editor van de nieuwe publicatie '*The Handbook of State-Sponsored History after 1945*'. Met 45 hoofdstukken en ruim 50 auteurs, is dit het eerste boek dat systematisch bekijkt welke rol staten spelen in de constructie van geschiedenis en herinnering.

Â

Inventaris van het archief van de Nationale Federatie van de oud-strijders van de Brigade Piron

De herinnering van een mythische Belgische militaire eenheid eindelijk toegankelijk
Als de militaire eenheden uit de Tweede Wereldoorlog hun activiteiten staken na de Duitse capitulatie, voelen de voormalige strijders de noodzaak om de herinnering in ere te houden en de volgende generaties bewust te maken van hun offers voor het vaderland. Het verwerven en het inventariseren van het archief van de Nationale Federatie van de oud-strijders van de Brigade Piron zijn voor het CegeSoma bijzonder belangrijk, gezien de impact van de twee Wereldoorlogen op de Belgische samenleving.

Het CegeSoma stapt mee in het wikipedia-avontuur

Op 18 december jongstleden organiseerde het CegeSoma zijn eerste 'Wikipedia-marathon'. Zoals iedereen weet is Wikipedia een meertalige online-encyclopedie die iedereen vrij en kosteloos kan gebruiken en verbeteren. Het project is onderdeel van een groter project: Wikimedia. Naast de encyclopedie is er ook Wikisource voor originele documenten, Wikidata voor gegevensbanken, Wikimedia Commons voor foto's, Wikinews, Wiktionnaire enz.

Â

Het CegeSoma zoekt families om deel te nemen aan nieuw onderzoeksproject over de familiale verzets- en collaboratieherinnering

In het kader van het jongste project over de familiale herinnering aan verzet en collaboratie in België, dat het CegeSoma samen met de Universiteit Gent en de UCL uitvoert, zoeken we families die bereid zijn hun familiegeschiedenis en hun oorlogsherinneringen te delen.

IUAP Justice and populations afgesloten met een rijk palet aan publicaties

Op 20 december 2017 organiseerde het CegeSoma de laatste activiteit in het kader van de IUAP *'Justice and Populations'* : een internationale workshop over het onderzoek van IUAP-medewerker dr Jan Julia Zurn naar de 'bevrijdingsmoorden' in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

Call for Papers

Call for Papers 'Geschiedenis en Media' voor de Dag van de Nieuwste Geschiedenis (KU Leuven, 25 mei 2018).

Â

Call for Papers: 'Belgen in Duitsland (1945-2004)' (Akademie Vogelsang IP | NS-Dokumentation Vogelsang (Schleiden) 12 & 13 april 2018).

Â

Call for papers: "Thinking Sex after the Great War" - Internationale conferentie (Brussel, 17-19 oktober 2018).

Doctor Honoris causa day : Ever- ' Engaging Values, Education and Responsibilities : refugees and migration " the role of higher education'

In het raam van de toekenning van de titel van Doctor Honoris causa aan Dr. Emma Bonino en aan de bewoners van Lampedusa (vertegenwoordigd door Dr. Pietro Bartolo), die zich actief inzetten voor de vluchtelingen in Europa, organiseert de VUB een dag met voordrachten Doctor Honoris causa day : Ever- ' Engaging Values, Education and Responsibilities : refugees and migration " the role of higher education' in: Flagey, Studio 4, 1050 Brussel op 29 November 2017. Inschrijvingen t.e.m. 21 November 2017.

Gerlinda Swillen, dr. Geschiedenis " VUB (2016) en geassocieerd onderzoeker bij het ARA-CEGESOMA zal in haar tussenkomst wijzen op de noodzaak van een internationaal statuut voor de oorlogskinderen door "evijanden" verwekt in huidige en toekomstige conflicten.

Lancering van de TV-reeks "Kinderen van de collaboratie. De lange schaduw van de oorlog"™

Op dinsdag 7 november om 21u15 start op Canvas en vrtnu.be een TV-reeks van zes afleveringen waarin kinderen van Vlaamse collaborateurs hun getuigenissen afleggen. Deze reeks werd op 24 oktober 2017 gelanceerd voor pers en publiek in CegeSoma. Er zijn in België « naar schatting 300,000 kinderen die na de Tweede Wereldoorlog beschuldigd of veroordeeld werden voor collaboratie met de Duitse nazi-bezetter. Veertien getuigen vertellen zonder taboes maar met veel emotie over hoe de keuze van hun ouders hun eigen leven heeft beïnvloed en bepaald.

TENTOONSTELLING - 13 oktober : opening van de tentoonstelling Gastvrij Brussel?

Â Â

Dit is een erg actuele tentoonstelling: geen dag gaat voorbij zonder berichtgeving in de media of via andere kanalen over de Europese migratiepolitiek. De tentoonstelling vindt plaats in hartje Brussel, een stad met 184 nationaliteiten en is de uitgelezen gelegenheid om stil te staan bij actuele maatschappelijke vragen en uitdagingen rond migratie. De tentoonstelling traceert het immigratieparcours in Brussel vanaf 1830 aan de hand van feiten en persoonlijke getuigenissen. Daarenboven is er ruimte geboden aan 16 hedendaagse getuigenissen.

Â

Lancering website Belgium WWII

Belgium WWII : Ontdek het nieuwe virtueel platform over België « en haar inwoners gedurende de Tweede Wereldoorlog !

Op 27 september werd Belgium WWII (www.belgiumWWII.be), in aanwezigheid van de pers en een talrijk publiek, gelanceerd.

Was Opa een nazi ? verkrijgbaar bij het CEGESOMA

Dit belangrijke boek, waaraan medewerkers van het Rijksarchief/CEGESOMA een essentiële bijdrage hebben geleverd, is in de eerste plaats een onderzoeksgids. Doel is iedereen die zelf op zoek wil gaan naar concrete informatie over familieleden (ouders, grootouders) die te maken hebben gehad met de repressie na de Tweede Wereldoorlog de weg te wijzen naar archieven waar hij of zij die informatie kan vinden.

Was Opa een Nazi? Na de lancering de eerste reacties

Op 13 september 2017 werd in de conferentiezaal van CegeSoma het boek 'Was Opa een Nazi?' voorgesteld, onder ruime belangstelling van pers en publiek. De conferentiezaal bleek te klein voor het grote aantal mensen dat erbij wilde zijn.

Tussen twee vuren. Gerecht en verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog - Verkrijgbaar bij het CegeSoma

Begin oktober publiceerde Jan Julia Zurn haar boek *Tussen twee vuren. Gerecht en verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog* bij uitgeverij Lannoo. Het boek is een bewerking van haar proefschrift, waarvoor ze in 2012-2016 onderzoek deed bij het Cegesoma binnen het kader van de IUAP Justice & Populations.

Internationaal colloquium « In the Heart of the Great War » Au Cœur de la Grande Guerre »

Het gloednieuwe Mons Memorial Museum verwelkomt van 26 tot 28 oktober het internationaal colloquium « In the Heart of the Great War » Au Cœur de la Grande Guerre, dat georganiseerd wordt in samenwerking met het Cegesoma. Dit colloquium plaatst de interacties van burgers en militairen tijdens de Eerste Wereldoorlog central.

CONFERENTIES - Public and Applied History on the Battlefield of Europe

De eerste conferentie van het Jean Monnet network 'Applied Contemporary European History' ging door in november 2016. Het netwerk wil moeilijke of controversiële onderwerpen uit de Europese geschiedenis, zoals oorlogen en geweldservaringen, aansnijden en wil bijdragen tot de constructie van een gedeelde Europese geschiedenis. In de loop van 2017-2019 worden verschillende conferenties georganiseerd. De eerste zal in Jena gehouden worden van 7 tot 9 november 2017. Meer info.

NIEUWE PUBLICATIE over mensenrechten tussen 1914 en 1940

In mei 2017 publiceerde Laurence Petrone haar boek 'Democratie in Crisis. Een anatomie van de buitengerechtigde vrijheidsberoving in West-Europa (1914-1940)'. Het boek vergelijkt België, Frankrijk en Nederland en analyseert hoe staten onder de druk van crisis en oorlog kunnen afglijden naar niet-democratische, repressieve maatregelen.

Violence In 20th-Century European History - Europese Conferentie ONLINE TE BEKIJKEN

Tussen 6 en 8 juni 2017 vond de achtste conferentie plaats van het European Remembrance and Solidarity Network, in het Brusselse Paleis der Academiën. Deze conferentie, waarvan CegeSoma co-organisator was, had als overkoepelend thema 'Violence'. Bijna heel de conferentie is nu online te bekijken.

TENTOONSTELLING “ Ballingschap in België”, vroeger en nu

Ter gelegenheid van de Wereldvluchtelingendag op 20 juni stelde Katharina Austilat, een Duitse ASF vrijwilligster bij CegeSoma, samen met 11 andere vrijwilligers het resultaat voor van hun onderzoek naar het wedervaren van vluchtelingen van vroeger en nu. De jonge vrijwilligers hebben de levensloop van de vluchtelingen aan de hand van een tentoonstelling verteld. Op deze manier kon de bezoeker zich inleven in de intieme leefwereld van de vluchtelingen en het fenomeen van het “œvluchten” ontdekken via een korte film.

BELGISCH TIJDSCHRIFT VOOR NIEUWSTE GESCHIEDENIS “ Het eerste nummer van 2017 is verschenen

À

De artikels in dit eerste nummer van 2017, twee in het Frans en twee in het Nederlands, illustreren opnieuw de diversiteit van het onderzoek over de Belgische geschiedenis van de Nieuwste Tijd.

À
À

Nieuwe leiding voor CegeSoma

Op 1 mei 2017 trad Nico Wouters in dienst als het nieuwe hoofd van CegeSoma (de operationele directie 4 van het Rijksarchief). Met zijn benoeming komt een einde aan een lange overgangperiode van tijdelijke directeuren. Het betekent de start van een nieuwe periode waarin CegeSoma binnen het Rijksarchief volop zijn rol kan ontplooiën als expertisecentrum voor publieksgeschiedenis, onderzoek en collectievalorisering rond de wereldoorlogen en 20ste eeuwse conflictgeschiedenis.

NIEUW ONDERZOEK “ De overgang van oorlog naar vrede in Brussel, 1918

In de komende maanden zal het CegeSoma onderzoek voeren naar de turbulente overgangsfase van oorlog naar vrede aan het einde van de Eerste Wereldoorlog. Met het oog op een tentoonstelling voor het BELvue-museum (2018) willen we nagaan hoe de Belgische hoofdstad de laatste maanden van de Duitse bezetting heeft beleefd, en hoe de bezetting er precies tot haar einde kwam. Daarnaast willen we retraceren hoe het Belgische staatsbestel rond diezelfde tijd belangrijke democratische hervormingen onderging. In de tentoonstelling zal het dagelijkse leven van de Brusselaars “ dat gekenmerkt was door zowel vreugde als verdriet - een centrale plaats innemen.

TRANSMEMO: Nieuw onderzoek rond de herinnering over collaboratie en verzet WO II

In september 2017 start het nieuwe onderzoeksproject TRANSMEMO, een samenwerking tussen CegeSoma (Nico Wouters), de UGent (Bruno De Wever & Koen Aerts) en de UCL (Olivier Luminet en Valérie Rosoux).

ARCHIEVEN “ Project UGESCO: hoogwaardige ruimtelijk-temporele metadata voor de gedigitaliseerde collecties

Op 1 april lanceerde het CegeSoma, samen met een multidisciplinair team (UGent (IT en Geografie), ULB (Communicatietechnieken) en KUL (Letteren) het project UGESCO (*Upscaling the Geo-temporal Enrichment, Exploration and Exploitation of Scientific Collections*). Het project is volledig gewijd aan de verbetering van de kwaliteit van de ruimtelijk-temporele metadata van de gedigitaliseerde collecties “œBeeld & Geluid”.

À

ARCHIEF - Versterk onze vrijwilligersploeg!

U bent gepensioneerd en gepassioneerd door de geschiedenis van België? Of u bent student of recent afgestudeerd en u zoekt een nuttige ervaring voor op uw cv? U wilt zich graag inzetten voor het goede doel? Het CegeSoma zoekt nieuwe vrijwilligers om het huidige team aan te vullen en biedt u de gelegenheid om in archieven te duiken die nog vaak gesloten zijn voor onderzoek en om uw archivalische competenties te versterken. Neem contact op met cegesoma@cegesoma.be of 02/556 92 11.

DIGITALE CATALOGI - 3 tips om meer bronnen en referenties te vinden

Het raadplegen van de digitale catalogi van instellingen als de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief en het CegeSoma* hoort bij de eerste stappen die een onderzoeker zet om inzicht te krijgen in het verleden. Wij geven jullie hieronder drie tips om meer referenties en digitale bronnen te vinden in de catalogi van deze instellingen.

Opleiding - 75 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog

Het CegeSoma organiseert deze lente samen met FARO, Heemkunde Vlaanderen en het Instituut voor Publieksgeschiedenis-U Gent drie opleidingssessies voor erfgoedorganisaties en lokale historici waarin gerenommeerde historici nieuwe pistes voorstellen om de geschiedenis te schrijven van het dagelijkse leven, van het verzet en van de collaboratie in Vlaanderen.

Inschrijving en info: <http://www.heemkunde-vlaanderen.be/ondersteuning/vorming/>

NIEUW ONDERZOEK - Bevrijdingsmoorden en de Belgische justitie: de Brusselse casus (1944-1945)

Begin 2017 is historica Jan Julia Zurn bij het CegeSoma begonnen aan een onderzoek naar de reactie van de Belgische justitie op door verzetsgroepen gepleegd geweld tegen (vermeende) collaborateurs tijdens en na de bevrijding. Via dit onderzoek wil ze meer licht werpen op de vraag hoe de rechterlijke macht probeerde de openbare orde te handhaven (of te herstellen) op een moment waarop verzetsgroepen over meer legitimiteit leken te beschikken dan de politie en justitie.

De Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis, Albert & Elisabeth en vele andere uitgaves tegen een verlaagde prijs

De meeste nummers van de *BEG* alsook verschillende studies en hulpmiddelen i.v.m. de geschiedenis van België in de 20ste eeuw kunnen nog steeds voor een laag bedrag aangekocht worden. Ook de catalogus *Albert & Elisabeth. De film van een koninklijk leven* is vanaf nu aan een lage prijs te koop.

Aantal periodieken tijdelijk niet beschikbaar

Een aantal periodieken uitgegeven tussen 1940 en 1944 is tijdelijk niet raadpleegbaar omdat ze door een externe firma worden gedigitaliseerd. Als u een tijdschrift uitgegeven tussen 1940 en 1944 wenst te raadplegen is het aangewezen contact op te nemen met Kathleen Vandenberghe om te weten of het tijdschrift beschikbaar is.

Â

NIEUW - Veranderingen op onze website die uw opzoeken eenvoudiger zullen maken

Beste gebruikers, het MADDLAIN project wordt momenteel nog afgewerkt maar het CegeSoma brengt nu al enkele van de resultaten ervan in de praktijk om beter aan uw digitale noden tegemoet te komen. We voerden enkele wijzigingen door om ervoor te zorgen dat u gemakkelijker toegang krijgt tot onze catalogi.

De Oorlogskranten

Het bijzondere aan De Oorlogskranten is dat ze de geschiedenis van de twee wereldoorlogen en het interbellum vertellen aan de hand van de pers uit de tijd zelf.

Belgium WWII : Een virtueel platform over België en zijn inwoners tijdens de Tweede Wereldoorlog

Sinds 27 september is het platform Belgium WWII online ! (www.belgiumWWII.be)

Informatie op het web is allesbehalve altijd betrouwbaar, maar toch wordt het internet steevast geraadpleegd bij het zoeken naar snelle antwoorden. Dit nieuwe platform is een interactief referentieinstrument voor wie over juiste en kwaliteitsvolle historische informatie wil beschikken over thema's met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog in België.